

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع : ۸ صبح	نام و نام خانوادگی :
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه : ۵	تاریخ امتحان : ۱۳۹۹/۰۶/۱۱	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

بخش الزامی

دانش آموزان عزیز به سؤالات ۱ تا ۲۴ (برای کسب ۱۶ نمره پاسخ دهید.)

الف تاریخ ادبیات (۱/۵ نمره)

- ۱- یک اثر از « ملک الشعرای بهار » نام ببرید .
- ۲- کدام یک از جمله های زیر درست است ؟
- الف) « فتحعلی خان صبای کاشانی » ، پرچمدار بازگشت ادبی است .
- ب) « میرزاده عشقی » پرچمدار بازگشت ادبی است .
- ۳- کدام یک از عوامل زیر بر ادبیات عصر بیداری مؤثر نبود ؟
- الف) رواج صنعت چاپ و روزنامه نویسی
- ج) کوشش عباس میرزا در روی آوردن به دانش و فنون نوین
- ۴- متن زیر چه کسی را معرفی می کند ؟
- « نام پدرش یوسف اعتصام الملک آشتیانی است . اوج سخن او در قطعات اوست که در آن ها به شیوه «انوری» و «سنایی» توجه دارد . برخی از اشعارش به صورت « مناظره » میان دو انسان ، جاندار یا شیء است او به مضامین اخلاقی ، پند و اندرز هم توجه دارد . »
- ۵- هر یک از آثار در ستون « الف » به کدام یک از پدید آورندگان آن در ستون « ب » مربوط است . (یک مورد در ستون « ب » اضافی است .)

الف	ب
۱) مدار صفر درجه	جلال آل احمد
۲) خسی در میقات	اسماعیل فصیح احمد محمود

ب سبک شناسی (۱/۵ نمره)

- ۶- کدام یک از واژه های داخل کمانک درست است ؟
- الف) از بارزترین شاخصه های زبان شعر عصر بیداری (سادگی ، پیچیدگی) است .
- ب) از شاخه های ارزنده ای که در نثر عصر بیداری چشم نواز است ، (طنز سیاسی - اجتماعی ، طنز اخلاقی) است .
- ج) شاعری که با استفاده از واژه ها و اصطلاحات موسیقی عامیانه شعری سرود (ادیب الممالک فراهانی ، عارف قزوینی) بود .
- ۷- در جاهای خالی واژگان مناسب بنویسید .
- الف) نگرش شاعران و نویسندگان در شعر مشروطه ، از کلی نگری و ذهنیت گرایی به جزئی نگری و تغییر پیدا کرد .
- ب) « نثر فارسی » حتی پیشتر از « شعر فارسی » در دوره بیداری ، قید و بندهای نثر را کنار می گذارد .
- ۸- یکی از درون مایه های شاخص « شعر عصر بیداری » را بنویسید .

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۵	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۶/۱۱	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

ج	موسیقی شعر (۵ نمره)	
	۹- برای هر یک از ابیات زیر ، یکی از وزن های داخل کمانک را انتخاب کنید . (همسان یک پایه ای - ناهمسان - همسان دو لختی)	
۰/۲۵	الف (پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی	گوش کشیده است از آن گوش به من نمی کند
۰/۲۵	ب (نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری	کز آن جانب که او باشد ، صبا عنبر فشان آید
۰/۲۵	ج (در دام فتاده آهوئی چند	محکم شده دست و پای در بند
	۱۰- بیت : « به حسن خلق و وفا کسی به یار ما نرسد	تو را در این سخن انکار کار ما نرسد »
۲/۲۵	الف (تقطیع هجایی کنید .	ب (نشانه های هجایی آن را بگذارید . ج (وزن این بیت را بنویسید .
۰/۲۵	۱۱- کدام یک از کلمات «تک هجایی» زیر، ممکن است در صورت اضافه شدن به کلمه دیگری «کوتاه» شود ؟	الف (دو ب (سو ج (جو د (مو
۰/۵	۱۲- اختیار «وزنی» بیت : «سرو را مانی ولیکن سرو رفتار نه	ماه را مانی ولیکن ماه را گفتار نیست» را بنویسید .
	۱۳- با توجه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید .	
۰/۵	« یاد باد آن که ز ما وقت سفر یاد نکرد	به وداعی دل غم‌دیده ما شاد نکرد »
۰/۵	الف) اختیار «زبانی» مصراع اول را مشخص کنید .	
۰/۵	ب (در رکن اول بیت ، کدام اختیار «وزنی» به کار رفته است ؟	
۰/۲۵	۱۴- برای بیت زیر کدام وزن ، « ترجیح» دارد؟	« دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند
	الف) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن	ب (مُستفعل مُستفعل مُستفعل مُستف
د	زیبایی شناسی (۵ نمره)	
۱	۱۵- در هر یک از بیت های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (قسمت «ب» یک مورد اضافه است).	
	« الف »	« ب »
	۱) هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای؟	من در میان جمع و دلم جای دیگر است
	۲) اگر سنت اوست نوآوری ،	نگاهی هم از نو به سنت کنیم
	۳) دل و کشورت جمع و معمور باد	زملکت پراکندگی دور باد
	۴) آن فرومایه هزار من سنگ بردارد و طاقت یک حرف نمی آرد	
۰/۵	۱۶- بیت زیر به چه داستانی «تلمیح» دارد ؟	
	« گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند	جرمش این بود که اسرار هویدا می کرد »
	۱۷- کدام یک از عبارات های زیر درست و کدام نادرست است ؟	
۰/۲۵	الف) در بیت: حافظ از جور تو ، حاشا که بگرداند روی / « من از آن روز که در بند توأم، آزادم» آرایه «تضمین» وجود دارد.	
۰/۲۵	ب) آرایه بیت : «سر من مست جمالت، دل من خام خیالت	گهر دیده نثار کف دریای تو دارد» «متناقض نما» است.
۰/۲۵	ج) در شعر : «می شناسمت/چشم های تو میزبان آفتاب صبح سبزاباغ هاست/ می شناسمت» آرایه «اغراق» وجود دارد.	
۰/۲۵	د) بیت : « نه خدا توانمش خواند ، نه بشر توانمش گفت	متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را» آرایه «تلمیح» ندارد.
	ادامه سوالات در صفحه سوم	

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع : ۸ صبح	نام و نام خانوادگی :
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه : ۵	تاریخ امتحان : ۱۳۹۹/۰۶/۱۱	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۰/۲۵	۱۸- با توجه به ابیات زیر، به پرسش ها پاسخ دهید . ۱- منعم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش ۲- روی و چشمی دارم اندر مهر او الف (در کدام بیت « لف و نشر نامرتب » (مشوش) به کار رفته است ؟ ب) در چه صورتی « لف و نشر » نامرتب (مشوش) ایجاد می شود ؟ ج) به غیر از « لف و نشر » چه آرایه مشترکی در این دو بیت به کار رفته است ؟	۰/۵
۰/۲۵	۱۹- در بیت : « روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد الف (کدام واژه ، آرایه « ایهام تناسب » به وجود می آورد ؟ ب (دو معنی این واژه را بنویسید . ج (این واژه با کدام یک از کلمات بیت « تناسب » دارد ؟ ۲۰- در کدام یک از ابیات زیر آرایه « تضاد » وجود دارد ؟	۰/۵
۰/۲۵	الف (فلک در خاک می غلتید از شرم سرافرازی ب (اینکه گاهی می زدم بر آب و آتش خویش را ج (ما با تو ایم و با تو نه ایم؛ اینت بوالعجب د (چیست این سقف بلند ساده بسیار نقش نقد و تحلیل نظم و نثر (۳ نمره)	۰/۵
۰/۲۵	۲۱- یک ویژگی « فکری » شعر « عارف قزوینی » را در ابیات زیر بنویسید . « ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است « جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است » ۲۲- با توجه به متن زیر از « سید محمد علی جمالزاده » به پرسش ها پاسخ دهید . « شب عید نوروز بود و موقع ترفیع رتبه ، در اداره با هم قطارها قرار و مدار گذاشته بودیم که هر کس اول ترفیع رتبه یافت، به عنوان ولیمه کباب غاز صحیحی بدهد ؛ زد و ترفیع رتبه به اسم من در آمد. عیالم گفت : « تنها همان رتبه های بالا را وعده بگیر و مابقی را خط بکش و بگذار سماق بکند . »	۰/۵
۰/۲۵	الف) یک ویژگی مهم « سبک نویسندگی جمالزاده » را در این عبارت بنویسید . ب (« کنایه » از متن بالا بیابید و مفهوم آن را بنویسید . ۲۳- دو ویژگی شعر « ققنوس »، سروده « نیما یوشیج » را از نظر « قالب » بنویسید . « ققنوس، مرغ خوش خوان، آوازه جهان / آواره ماند از وزش بادهای سرد / بر شاخ خیزران / بنشسته است فرد بر گرد او به هر سر شاخی پرندگان / او ناله های گمشده ترکیب می کند . »	۰/۵
۰/۲۵	۲۴- با توجه به سروده زیر از « سلمان هراتی »، شاعر انقلاب اسلامی، به پرسش های مربوط به آن پاسخ دهید. ۱- « دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ ۲- « این فصل، فصل من و توست، فصل شکوفایی ما برخیز با گل بخوانیم اینک بهار من و تو » الف (دو ویژگی « ادبی » بیت « یک » را بنویسید . ب (دو ویژگی « زبانی » بیت « دو » چیست ؟	۰/۵

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۶/۱۱	تعداد صفحه: ۵	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

بخش انتخابی

دانش آموزان عزیز برای کسب ۴ نمره، از سؤالات ۲۵ تا ۴۰ فقط ۸ سوال را به دلخواه انتخاب کرده و پاسخ دهید.

- ۰/۵ ۲۵- در جاهای خالی کلمات مناسب بنویسید .
الف (بیت زیر نمونه ای از اشعار سید اشرف الدین گیلانی « نسیم شمال » است .
« غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می کنی از شرع قرآن ای قلم
ب) در عصر « مشروطه » بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان های بود .
- ۰/۵ ۲۶- موضوع منظومه « حیدر بابایه سلام » ، سروده « استاد شهریار » چیست ؟
- ۰/۵ ۲۷- متن زیر از کتاب « چرند و پرند » نوشته «دهخدا» در دوره « بیداری » است ؛ دو ویژگی « زبانی » آن را بنویسید .
« باری ، چه دردسر بدهم ؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار و داشت . حالا که می بیند آن روی کار بالاست ،
دست و پایش را گم کرده ، تمام آن حرف ها یادش رفته . تا به یک ژاندارم چشمش می افتد ، رنگش می پرد .
هی می گوید : امان از هم نشین بد . »
- ۰/۵ ۲۸- واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید .
الف (زبان و واژگان شعری در قصاید دوره انقلاب به سبک (خراسانی ، هندی) نزدیک است .
ب) مخاطب شعر در ادبیات معاصر (روشنفکران ، عامه مردم) هستند .
- ۰/۵ ۲۹- در بیت: « چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست سخن شناس نه ای جان من خطا اینجاست »
اختیار وزنی « ابدال » در کدام قسمت آن به کار رفته است ؟
- ۰/۵ ۳۰- وزن بیت: « درد عشقی کشیده ام که می پرس زهر هجری چشیده ام که می پرس » چیست ؟
الف (فاعلاتن مفاعلهن فعلن ب) مفتعلن فاعلاتن فع
- ۰/۵ ۳۱- نام « بحر » بیت زیر را بنویسید .
« روزگار است این که گه عزت دهد گه خوار دارد چرخ بازیگر از این بازیچه ها بسیار دارد »
- ۰/۵ ۳۲- با توجه به قسمت مشخص شده در شعر زیر ، به پرسش های مربوط به آن پاسخ دهید .
« و به آنان گفتم / هر که در حافظه چوب ببیند باغی ، / صورتش در وزش بیشه شور ابدی خواهد ماند . / هر که با مرغ
هوا دوست شود ، / خوابش آرام ترین خواب جهان خواهد بود . »
- ۰/۵ الف (چند پایه آوایی وجود دارد ؟ ب) یک هجای کشیده بیاید و بنویسید .
۳۳- با ذکر یک دلیل ثابت کنید در بیت زیر آرایه « متناقض نما » به کار رفته است .
« ز کوی یار می آید نسیم باد نروزی از این باد ار مدد خواهی ، چراغ دل بر افروزی »
- ۰/۵ ۳۴- آرایه مناسب هر بیت را از داخل کمانک انتخاب کنید .
الف (بی مهر رخت روز مرا نور نمانده است وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است (اسلوب معادله - ایهام)
ب) گواه رهرو آن باشد که سردش یابی از دوزخ نشان عاشق آن باشد که خشکش بینی از دریا (تلمیح - تشبیه)
- ۰/۵ ۳۵- چگونه به آرایه « حس آمیزی » در بیت زیر پی می برید ؟
« بر لب کوه جنون خنده شیرین بهار نقش زخمی است که از تیشه فرهاد شکفت »

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۵	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۶/۱۱	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت شهریور ماه سال ۱۳۹۹		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
۰/۵	۳۶- برای هر یک از ابیات زیر یک آرایه ادبی بنویسید . الف (عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را ب (رسم بد عهدی ایام چو دید ابر بهار دزد دانا می کشد اول چراغ خانه را گریه اش بر سمن و سنبل و نسرین آمد	۰/۵
۰/۵	۳۷- دو ویژگی سطح « فکری » ابیات زیر را بنویسید . « از ملک ادب حکم گزاران همه رفتند یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران شو بار سفر بند که یاران همه رفتند تنها به قفس ماندو هزاران همه رفتند	۰/۵
۰/۵	۳۸- شعر زیر از مجموعه « زمستان » سروده «اخوان ثالث» است : دو ویژگی شعری این شاعر را بنویسید . « سلامت را نمی خواهند پاسخ گفت / سرها در گریبان است / وگر دست محبت سوی کسی بازی ، به اکراه آورد دست از بغل بیرون / که سرما سخت سوزان است . »	۰/۵
۰/۵	۳۹- کدام یک از عبارات های زیر ویژگی « ادبی » و کدام یک ویژگی « زبانی » شعر «ادبیات معاصر» است ؟ الف (لغات و ترکیبات امروزی و جدید وارد شعر شده است . ب (صور خیال جدید و نو هستند و تکرار تصاویر شاعران دوره قبل نیستند .	۰/۵
۰/۵	۴۰- وزن بیت زیر از تکرار چهار بار پدید آمده است . « به پایان آمد این دفتر ، حکایت همچنان باقی است به صد دفتر نشاید گفت حسب الحال مشتاقی»	۰/۵
	فرجامتان نیک باد	جمع نمره
		۲۴